

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НОВОЇ МОДЕЛІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ ЗА ПРОГРАМОЮ «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Г. О. Коцюба, Т. А. Лигоміна

Київський університет імені Бориса Грінченка
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, Україна.
E-mail: h.kotsiuba@kubg.edu.ua, t.lyhomyna@kubg.edu.ua

Розглянуто сучасні тенденції оновлення «Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників». Аналізуються основні зміни щодо змісту та форми проведення курсів підвищення кваліфікації педагогів, що працюють за програмою «Нової української школи». Представлені результати емпіричного дослідження щодо організації навчання на курсах підвищення кваліфікації педагогів (визначення найбільш цікавих та ефективних форм і методів навчання), а також виявлено основні потреби і труднощі, з якими зустрічаються педагогічні працівники у зв'язку з реформою загальної середньої освіти. Дослідження виявило низку прогалин щодо організації та змісту підвищення кваліфікації педагогічних працівників за інноваційною моделлю «Нової української школи». Найбільше складнощів у професійній діяльності респонденти зазначають при роботі з новими програмами, інноваційними формами навчання та виховання і розуміння психологічного стану учнів. Визначені проблеми в недостатньому забезпеченні посібниками, науково-методичною літературою з питань розвитку і виховання дітей та відсутності регулярної можливості підвищення своєї кваліфікації з питань педагогічної підготовки. Найбільше труднощів у спілкуванні, опитані педагоги, отримують у відносинах з батьками учнів. Затребувані галузі знань у яких освітяни прагнуть підвищити свою кваліфікацію – це методика викладання, психологія та методика виховання. Щодо загальної задоволеності якістю курсів підвищення кваліфікації – позитивна динаміка складає всі 100%; незадоволених курсами ПК не виявилось.

Ключові слова: програма; підвищення кваліфікації; педагогічні працівники; «Нова українська школа»; компетентності; форми; методи навчання.

ИССЛЕДОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ НОВОЙ МОДЕЛИ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ДЛЯ ПЕДАГОГОВ, КОТОРЫЕ РАБОТАЮТ ПО ПРОГРАММЕ «НОВАЯ УКРАИНСКАЯ ШКОЛА»

А. А. Коцюба, Т. А. Лигоміна

Киевский университет имени Бориса Гринченка
ул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, г. Киев, 04053, Украина.
E-mail: h.kotsiuba@kubg.edu.ua, t.lyhomyna@kubg.edu.ua

Рассмотрены современные тенденции обновления «Типичной образовательной программы организации и проведения повышения квалификации педагогических работников». Анализируются основные изменения по содержанию и форме проведения курсов повышения квалификации педагогов, работающих по программе «Новой украинской школы». Представлены результаты эмпирического исследования по организации обучения на курсах повышения квалификации педагогов (определение наиболее интересных и эффективных форм и методов обучения), а также выявлены основные потребности и проблемы, с которыми сталкиваются педагогические работники в связи с реформой среднего образования. Исследование выявило ряд пробелов по организации и содержанию повышения квалификации педагогов по инновационной модели «Новой украинской школы». Больше всего сложностей в профессиональной деятельности респонденты испытывают при работе с новыми программами, инновационными формами обучения и воспитания, а также понимания психологического состояния учащихся. Определены проблемы в недостаточном обеспечении пособиями, научно-методической литературой по вопросам развития и воспитания детей и отсутствии регулярной возможности повышения своей квалификации по вопросам педагогической подготовки. Больше всего трудностей в общении, опрошенные педагоги, переживают в отношениях с родителями учеников. Востребованы области знаний, в которых педагоги стремятся повысить свою квалификацию - это методика преподавания, психология и методика воспитания. По общей удовлетворенности качеством курсов повышения квалификации - положительная динамика составляет все 100%; недовольных курсами ПК не оказалось.

Ключевые слова: программа; повышение квалификации; педагогические работники; «Новая украинская школа»; компетентности; формы; методы обучения.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Концепція «Нова українська школа» розпочала новий етап в сучасній системі освіти України. В її зміст закладено компетентнісний підхід, тобто надання комплексу знань, умінь та навичок, які допоможуть учням використовувати отриману в школі інформацію у реальному житті. Проте новий підхід передбачає і нових вчителів – успішних, умотивованих, компетентних, які є агентами змін. Перед вчителями постають нові ролі, а разом з ними і нові завдання: бути наставником, фасилітатором, консультантом, менеджером, мати

академічну свободу, володіти навичками проектного менеджменту, самостійно і творчо здобувати інформацію, організувати дитино-центрировані навчально-виховний процес. Переосмислення соціальної і професійної місії вчителя Нової української школи актуалізує необхідність підготовки фахівців, адаптованих до сучасних соціокультурних умов, здатних творчо працювати, приймати нестандартні рішення в ситуаціях ринкової конкуренції, уникати стереотипізації і шаблонів, засвоювати нові професійні ролі і функції, забезпечувати випереджуваль-

ність розвитку країни, реалізовувати освітні проекти національного масштабу [1].

Головна ідея підвищення кваліфікації педагогічних працівників початкової школи полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Різноманітні аспекти професійного розвитку особистості виступали предметом наукових досліджень як вітчизняних (Г. Балл, В. Моляко, Є. Мілерян, П. Перепелиця, К. Платонов, Б. Федоришин), так і зарубіжних учених (Л. Бандура, С. Балей, Е. Зеєр, Й. Лінгарт, Д. Міллер, Д. Супер) [2]. Обґрунтовані теоретично і перевірені практикою шляхи підвищення кваліфікації педагогічних працівників у системі неперервної освіти відображено у працях В. Арешенкова, С. Архангельського, Л. Даниленко, М. Дарманського, Т. Десятова, А. Зуб'яка, В. Лугового, В. Олійника, В. Онушкіна, О. Пехоти, Н. Протасової, М. Романенка, Т. Сорочан, Т. Сущенко, Г. Тимошко, Н. Чепурної та інших [3;4;5;6].

Аналіз наукових праць і публікацій дослідників свідчить про значну увагу розвинутих європейських країн (наприклад, Данія, Люксембург, Німеччина, Норвегія та ін.) до створення умов для неперервного навчання та професійного вдосконалення особистості впродовж усього життя (І. Коршунов). Насамперед, законодавчого забезпечення із визначенням обсягу щорічного підвищення кваліфікації працівників освіти, вільного вибору форм і термінів навчання, запровадження системи оцінювання та визнання результатів неформальної й інформальної освіти, електронних платформ-навігаторів тощо [7].

В Україні ідея накопичувальної системи підвищення кваліфікації належить академіку В. Олійнику, який у її основі розглядав кредитно-модульну організацію освітнього процесу в умовах органічного поєднання курсів підвищення кваліфікації та міжкурсового (або міжкатегоріального) періоду [8].

Проте постійне реформування системи освіти України викликає багато суперечностей щодо якості змісту та ефективності форм і методів підвищення кваліфікації педагогів. Саме тому метою статті є теоретичний аналіз та емпірична перевірка якості змісту та форми нової моделі підвищення кваліфікації сучасних педагогів. Для реалізації мети поставлено такі завдання: 1) визначення основних потреб і труднощів, з якими стикаються педагоги у професійній діяльності у зв'язку з новою реформою загальної середньої освіти; 2) виявлення найбільш цікавих та ефективних форм і методів навчання на курсах підвищення кваліфікації.

МАТЕРІАЛІ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. Сучасні курси підвищення кваліфікації, описані у Типовому положенні, засновані на компетентнісних засадах. Вчителі «Нової української школи» повинні оволодіти базовими компетентностями, які необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти, а саме:

професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики; соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства; загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва; мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності; психологічно-фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров'я дитини; підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя; інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства [9].

Зміст програми має практичну спрямованість, містить обов'язкову і вибіркочу складові та охоплює: змістовну, практичну (практико зорієнтовану) і ресурсну (методичну) складові підвищення кваліфікації вчителів. Нововведенням цієї моделі підвищення кваліфікації також є очно-дистанційна форма навчання [10].

Таким чином, ідея Нової української школи передбачає неперервний професійний розвиток та вдосконалення працівників освіти, вона втілює накопичувальний принцип і має законодавче забезпечення щорічного підвищення кваліфікації педагогів, вільного вибору форм і термінів навчання, системи оцінювання та визнання результатів неформальної й інформальної освіти [11]. Подібний формат вимагає комплексного та відповідального підходу не тільки з боку потенційних здобувачів курсів підвищення кваліфікації, але і з боку тих, хто проводить відповідну підготовку кадрів.

Для перевірки ефективності запровадження нової Програми курсів підвищення кваліфікації педагогів було проведено емпіричне дослідження. Дослідження проводилися впродовж 2018-2019 навчального року на базі Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Всього у анкетуванні взяли участь 239 осіб, педагогічні працівники загальної середньої освіти м. Києва, слухачі курсів підвищення кваліфікації вищезазначеного навчального закладу.

Для вирішення зазначених вище завдань нами було розроблено пакет діагностичних анкет (4 анкети):

Анкета № 1 – складається з загальних відомостей про респондента щодо його віку, педагогічного стажу, посади, освіти та категорії; за її допомогою ми визначали основні потреби педагогів щодо професійного зростання та труднощі з якими вони стикаються під час роботи. *Анкета № 2* пропонує педагогічним працівникам проаналізувати свою професійну діяльність за показником успішної чи не успішної ко-

мунікації в свої роботі, а також сфер в яких є прагнення підвищити свою кваліфікацію. *Анкета № 3* - аналізує технології, форми та види навчальних занять на курсах підвищення кваліфікації; *Анкета № 4* вивчає задоволеність слухачів навчанням на курсах підвищення кваліфікації.

На рис. 1 представлено результати першої анкети.

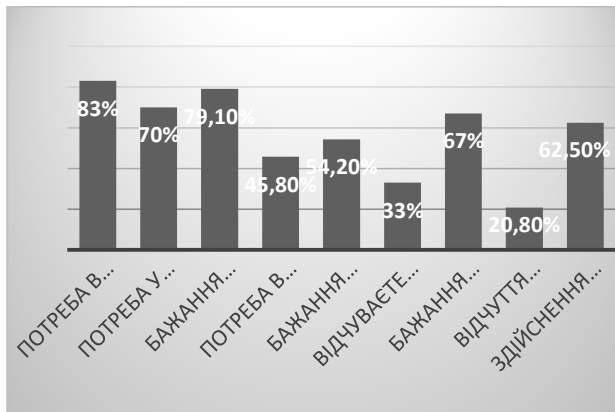

Рисунок 1 – Потреба щодо професійного зростання

Як видно із рис. 1 лідерами серед потреб, що обумовлюють професійне зростання є потреба в отриманні нового досвіду (потреба в новизні, зміні обстановки) – 83%; потреба в покращенні своїх знань для роботи з учнями – 79,1%; потреба у встановленні контактів з цікавими, творчими людьми – 70% та власне потреба у професійному зростанні – 67%.

За результатами відповідей на друге питання анкети, було з'ясовано, що більшість респондентів 37,5% зазнають труднощів намагаючись ефективно використання оснащення класу; 29,2% – 33,3% мають складнощі при оволодінні змістом нових програм і підручників; складанні авторської програми з навчання та розвитку учнів; введенні інноваційних форм виховної роботи; 25% відповідей були пов'язані з труднощами щодо розвитку у учнів інтересу до заняття та діагностики рівня емоційного стану вихованців(учнів); використання сучасних виховних технологій; 20,8% респондентів мають труднощі з використанням елементів сучасних педагогічних технологій; забезпеченням розумної дисципліни на заняттях; обліком, оцінки умінь і навичок учнів.

Результати відповідей на другу анкету дослідження проілюстровано на рис. 2. Як видно з діаграмами, найголовніші труднощі у професійній діяльності – це недостатнє забезпечення педагогічних працівників посібниками, науково-методичною літературою з питань розвитку і виховання дітей – 50%; наступні 20% респондентів обрали варіант пов'язаний з відсутністю регулярної можливості підвищення своєї кваліфікації з питань педагогічної підготовки, ще 20% визначили недостатньо сформовану нормативно-правову базу.

Нижче представлено діаграму з ілюстрацією результатів відповідей на наступне питання другої анкети: «З ким у Вас виникають найбільші труднощі у спілкуванні?» рис. 3.

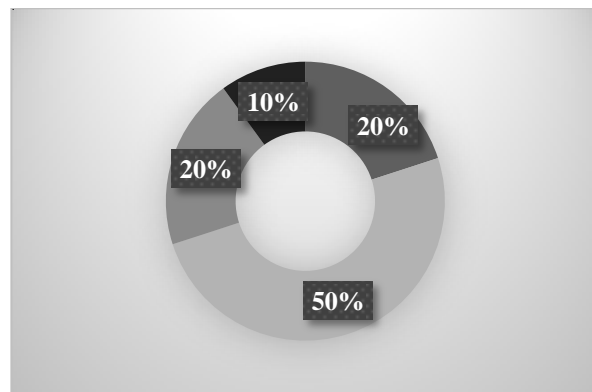

Рисунок 2 – Проблеми у професійній діяльності

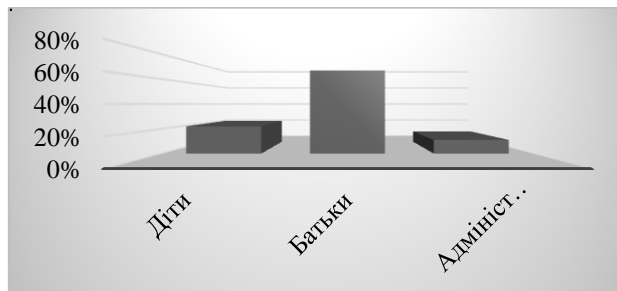

Рисунок 3 – Труднощі у спілкуванні

Як видно з 3-го рисунку найбільші труднощі у спілкуванні слухачі переживають у відношеннях з батьками вихованців – 67% респондентів обрали цей варіант відповіді.

Відповіді педагогів на питання 1 третьої анкети: «З якої галузі знань Ви прагнете підвищити свою кваліфікацію (можна обрати декілька варіантів)?» (рис. 4).

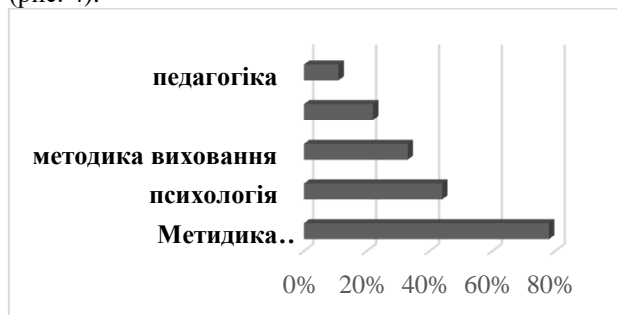

Рисунок 4 – Галузі знань

Як ми бачимо з рис. 4 - найбільш затребуваною галуззю знань щодо підвищення кваліфікації є методика викладання, її обрали 78% опитаних. На другому місці за значимістю респонденти обрали напрям психологія – 44%. Далі відповідно розподілилися між такими галузями знань як методика виховання – 33%, користування персональним комп'ютером – 22% та педагогіка – 11%.

На запитання «Які найбільш цікаві для Вас технології навчання» 130 осіб обрали структурно-логічні (задачі) технології, що являють собою поетапну організацію постановки завдань навчання, вибору способів їх розв'язання, діагностики й оцінки одержаних результатів (лекції, інтерактивні лекції, обмін досвідом, тощо). Це становить 54,4% від загальної кількості респондентів.

Комп'ютерні технології, пов'язані із застосуванням інформаційних, тренінгових, розвивальних і контрольних навчальних програм різних типів, а також електронних підручників обрали 60 осіб, що становить 25,1% від загальної кількості опитуваних.

Тренінгові технології, пов'язані з відпрацюванням визначених алгоритмів навчально-пізнавальних дій і способів розв'язання типових завдань в ході навчання (тести і практичні вправи) зробили для себе пріоритетом 192 особи з 239, що в процентному відношенні становить 80,3%.

Дистанційні освітні технології, спрямовані на підвищення ефективності взаємодії викладача і тих, хто навчається, що забезпечується пересилкою навчально-методичних матеріалів електронною поштою; організацією безпосереднього спілкування за допомогою форумів, інтернет і відеоконференцій; віддаленим виконанням практичних робіт; поточним контролем засвоєння знань в онлайн-режимі обрали 52 особи, процентний відсоток складає 21,8%. Результати відображені на рис. 5.

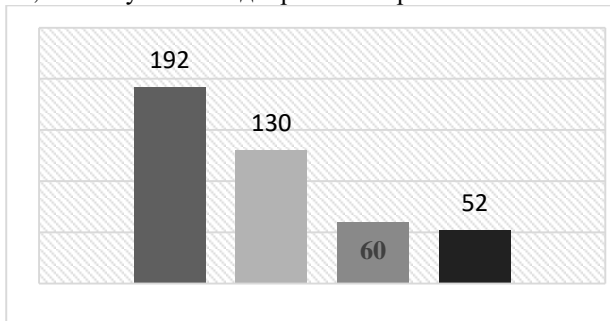

Рисунок 5 – Технології навчання

У рамках нашого дослідження належне місце зайняло визначення тих форм навчання, яким слухачі надають перевагу (рис. 6). За результатами опитування маємо такі дані: 198 респондентів обрали очну форму навчання, що становить 76% від всіх опитуваних; очно-дистанційній формі надали перевагу 31 особа, це – 12%; кращою дистанційна форма навчання стала для 32 педагогів, що у відсотках становить 12%.

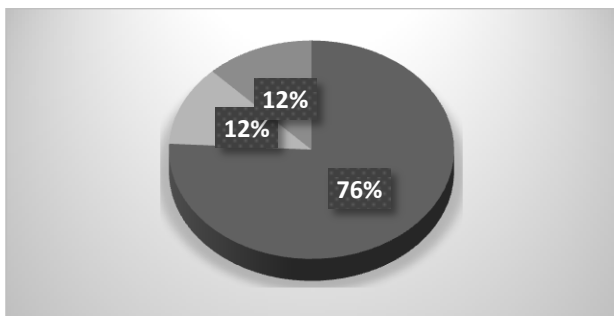

Рисунок 6 – Найбільш прийнятна форма підвищення кваліфікації

На рис. 7 представлено результати аналізу відповідей респондентів на перше запитання 4 анкети: «В якій мірі якість даних курсів підвищення кваліфікації відповідає Вашим очікуванням?» – 40% респондентів, а саме 96 педагогів відповіли, що якість даних курсів підвищення кваліфікації відповідає їхнім

очікуванням в основному на 61-90%. Невелика кількість, а саме 16% опитуваних, обрали позицію частково, тобто 31-60%, що в кількісному вираженні становить 38 осіб. Найвищий результат у цьому питанні – 91-100% – повністю відповідають очікуванням обрали решта опитуваних педагогів – 105 осіб, що відповідає 44% від всіх опитуваних. Варіанти відповідей: до 10% (не відповідає) та 11%-30% (незначною мірою) – не обрав ніхто з опитуваних.

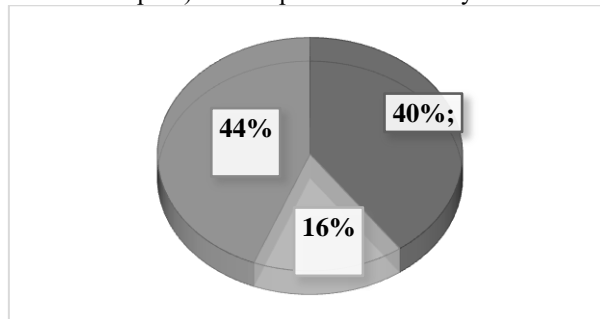

Рисунок 7 – Міра задоволеності слухачами курсів ПК

На друге питання анкети № 4 «Чи надали Вам курси нових ідей, які Ви можете застосувати у роботі?» 32% зі всіх опитуваних обрали відповідь «частково», це становить 77 осіб. Решта дали відповідь «так», що відповідає 68% респондентів, кількісно – це 162 особи. Варіанти «ні» та «не готовий відповісти» не обрав ніхто. Узагальнені дані з цього питання представлено на рис. 8.

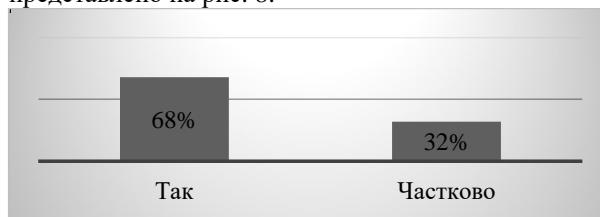

Рисунок 8 – Отримання нових ідей

ВИСНОВКИ. Отже, за результатами анкетування, ми можемо зробити висновок, що слухачі курсів підвищення кваліфікації орієнтовані на професійне зростання, для них найважливішими компонентами цього процесу є отримання нового досвіду, знайомство та спілкування з цікавими, творчими людьми і власне підвищення свого фахового рівня.

Респонденти зазначають, що найбільше складнощів у професійній діяльності вони зазнають при роботі з новими програмами, інноваційними формами навчання та виховання і розуміння психологічного стану учнів/вихованців. Також вони наголошують на недостатньому забезпеченні посібниками, науково-методичною літературою з питань розвитку і виховання дітей та відсутності регулярної можливості підвищення своєї кваліфікації з питань педагогічної підготовки. Найбільше труднощів у спілкуванні, опитані педагоги, переживають у відносинах з батьками учнів/вихованців.

Щодо технологій навчання слухачів на курсах підвищення кваліфікації педагоги обрали тренінгові технології – 80,3% респондентів та структурно-логічні – 54,4%.

Серед найбільш прийнятних форм навчання переважна більшість (76%) опитаних визначили очну форму навчання, думки щодо очно-дистанційної та дистанційної форм навчання розділились порівну по 12% відповідно.

Затребувані галузі знань у яких освітяни прагнуть підвищити свою кваліфікацію – це методика викладання, психологія та методика виховання.

Щодо загальної задоволеності якістю курсів підвищення кваліфікації – повністю задоволені навчанням 44% педагогів, 40% задоволені в основному, 16% задоволені частково, тобто позитивна динаміка складає всі 100%; незадоволених курсами ПК не виявилось.

Чи отримують на курсах підвищення кваліфікації слухачі нові ідеї, які можна застосовувати в роботі – 68% відповіли «так», ще 32% залишились задоволеними в цьому питанні частково. Слухачів, які б не взяли для себе ніяких ідей, або сумнівались (варіант «не готовий відповісти») не виявилось.

Підсумовуючи результати емпіричного дослідження можна зробити висновки, що в загальному столичні педагоги задоволені якістю курсів підвищення кваліфікації, вонм дають їм новий стимул та ідеї для подальшої роботи.

Проте дослідження виявило низку проблем нової моделі КПК – це:

- складнощі при оволодінні педагогами змістом нових програм і підручників;
- відсутність необхідної кількості посібників і науково-методичною літератури;
- труднощі в ефективному використанні оснащення класів;
- неможливість регулярного підвищення своєї кваліфікації з питань педагогічної підготовки;
- труднощі у спілкуванні з батьками учнів тощо.

Наше дослідження показало низку прогалин щодо організації та змісту підвищення кваліфікації педагогічних працівників за інноваційною моделлю «Нової української школи». Реформа освіти потребує доопрацювання нормативно-правової бази, науково-методичної літератури, розробку навчальних програм і посібників, а також повного оснащення навчальних кабінетів і постійного методичного супроводу педагогічних працівників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рішення колегії МОН України № 10 від 27.10.2016 «Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainian-shkola-compressed.pdf>.

2. Загальна середня освіта України в контексті міжнародних індикаторів: аналіт. доп. Ващенко Л. та ін.; за заг. ред. І. Лікарчука; Міжнар. благод. орг. «Центр тест. технологій і моніторингу якості освіти». К.: МБО «Центр тест. технологій і моніторингу якості освіти»; Х.: Факт, 2013. 166 с.

3. Даниленко Л. І. Педагогічні умови формування готовності вчителя у післядипломній освіті до застосування інноваційних технологій інтерактивного навчання. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Педагогіка і психологія. 2015. № 44. С. 123–127.

4. Онищук Л. А. Теоретико-методологічні засади конструювання та реалізації змісту освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*: зб. наук. пр.. 2016. № 12. С. 45–53.

5. Післядипломна педагогічна освіта України: сучасність і перспективи розвитку : наук.-метод. посібник за заг. ред. В. В. Олійника, Л. І. Даниленко. К.: Міленіум, 2005. 230 с.

6. Савченко О. Я. Розвиток змісту початкової освіти в умовах державного суверенітету України: методологічний, законодавчий, дидактичний аспекти. *Педагогічна і психологічна науки в Україні* : зб. наук. праць. 2012. № 5. С. 61–74.

7. Коршунов І. А., Гапонова О. С. Непрерывное образование взрослых в контексте экономического развития и качества государственного управления. / *Вопросы образования*. 2017. № 4. С. 36–59.

8. Олійник В. В. Підвищення кваліфікації працівників профтехосвіти: концептуальні та організаційно-методичні засади. Київ, 2009. 88 с.

9. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.

10. Типова освітня програма організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти затверджено МОН України від 15.01.2018 р. № 36. URL: <https://imzo.gov.ua/2018/01/16/nakaz-mon-vid-15-01-2018-36-pro-zatverdzhennya-typovoji-osvitnoji-prohramy-orhanizatsiji-i-provedennya-pidvyschennya-kvalifikatsiji-pedahohichnyh-pratsivnykiv-zakladamy-pislyadyplomnoji-pedahohichn/>.

11. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки.

STUDY OF THE EFFECTIVENESS OF THE NEW «SKILL ENHANCEMENT» MODEL FOR TEACHERS WORKING ON «THE NEW UKRAINIAN SCHOOL» PROGRAM

H. Kotsiuba, T. Lyhomyna

Borys Grinchenko Kyiv University

vul. Bulvarno-Kudriavska, 18/2, Kyiv, 04053, Ukraine.

E-mail: h.kotsiuba@kubg.edu.ua, t.lyhomyna@kubg.edu.ua

Purpose. The article analyzes the modern tendencies of updating «The typical educational program on organization and conducting skill enhancement of teaching staff». **Methodology.** The main methodological tool of our research is the questionnaire, which is differentiated according to the topics and needs studied. The questionnaires contain questions about difficulties in the work of teachers; whether teachers consider their communication in work successful; in what areas they seek to improve their skills and in what forms; overall satisfaction with skill enhancement courses. The article also provides analysis of the main changes on content and forms of conducting skill enhancement courses for

teachers who work on the «The New Ukrainian School» program. The main methodological tool of our research is the questionnaire, which is differentiated according to the topics and needs that were studied. **Results.** The article presents results of the empirical study on the organization of skill enhancement courses for teachers (identifying the most interesting and effective forms and methods of teaching), as well as the main needs and difficulties faced by pedagogical staff in relation to reform of secondary education. **Originality.** The study has found a number of gaps in the organization and content of the skill enhancement on the innovative model of «The New Ukrainian School». Teacher respondents experience the most difficulties in professional activities when working with new programs, innovative forms of teaching and upbringing and understanding of the psychological status of students / pupils. **Practical value.** Identified problems occur because of insufficient provision of manuals, scientific and methodological literature on child development and upbringing issues and lack of regular opportunity to improve their qualification in pedagogical training. **Conclusions.** Teachers interviewed have the most difficulties in communication with parents of students / pupils. Required areas of knowledge in which educators seek to improve their skills are teaching methods, psychology and upbringing methods. Regarding the overall satisfaction with the quality of the skill enhancement courses - the positive dynamics is 100%; the dissatisfied with skill enhancement courses were not found.

Key words: program; Certification training; teaching staff; New Ukrainian School; competence; forms; teaching methods.

REFERENCES

1. "Nova ukrajinsjka shkola: konceptualjni zasady reformuvannya serednjoji shkoly" [New Ukrainian School: Conceptual Principles of Secondary School Reform] Rishennja koleghiji MON Ukrainy №10 vid 27.10.2016 [Decision of the Collegium of the Ministry of Education and Science of Ukraine №10 dated 27.10.2016] URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainian-shkola-compressed.pdf>.
2. Vashhenko, L. (2013), "Zagaljna serednja osvita Ukrainy v konteksti mizhnarodnykh indyktoriv" [General secondary education of Ukraine in the context of international indicators], Kharkiv, Fakt, 166 p.
3. Danylenko, L. I. (2015), "Pedagogichni umovy formuvannya hotovnosti vchytelia u pisljadyplomnii osviti do za-stosuvannya innovatsiinykh tekhnolohii interaktyvnoho navchannia" [Pedagogical conditions of formation of teacher readiness in postgraduate education for application of innovative technologies of interactive learning], *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriya: Pedahohika i psykhologhiia* [Scientific notes of Vinnytsia State Pedagogical University named after Mikhail Kotsubinsky. Series: Pedagogy and Psychology], № 44, pp. 123-127.
4. Onishchuk, L. A. (2016), "Teoretiko-metodologichni zasady konstruyuvannya ta realizacii zmistu osviti" [Theoretical and methodological principles of design and implementation of educational content], *Osvita doroslyh: teoriya, dosvid, perspektivi* [Adult education: theory, experience, perspectives], № 12, pp. 45-53.
5. Oliinyk, V. V., Danylenko, L. I. (2005), *Pisljadyplomna pedagogichna osvita Ukrainy: suchasnistj i perspektyvy rozvytku* [Postgraduate Pedagogical Education of Ukraine: Present and Prospects for Development], Kyiv, Milenium, 230 p.
6. Savchenko, O. Y. (2012), "Rozvytok zmistu pochatkovoї osvity v umovakh derzhavnoho suverenitetu Ukrainy: metodolohichni, zakonodavchyi, dydaktychni aspekty" [Development of the content of primary education in the conditions of state sovereignty of Ukraine: methodological, legislative, didactic aspects], *Pedahohichna i psykhologichna nauky v Ukraini* [Pedagogical and psychological sciences in Ukraine], № 5, pp. 61-74.
7. Korshunov, I. A. (2017), "Nepriyemlyvne obrazovanie vzroslykh v kontekste ekonomicheskogo razvitiya i kachestva gosudarstvennogo upravleniya" [Continuing adult education in the context of economic development and the quality of public administration], *Voprosy obrazovaniya* [Educational issues], № 4, pp. 39-56.
8. Oliinyk, V. V. (2009), *Pidvyshchennia kvalifikatsii pratsivnykiv proftekhosvity: konceptualni ta orhanizatsiino-metodychni zasady* [Professional development of vocational education workers: conceptual and organizationally methodological principles], Kyiv, 88 p.
9. Nova ukrajinsjka shkola. Konceptualjni zasady reformuvannya serednjoji shkoly [New Ukrainian school. Conceptual foundations of secondary school reform], Kyiv, 2016, 40 p.
10. *Typova osvitnja prohrama orhanizacii i provedennja pidvyshchennia kvalifikacii pedagogichnykh pracivnykiv zakladamy pisljadyplomnoji pedagogichnoji osvity* [Typical educational program for organizing and conducting advanced training of pedagogical staff in postgraduate pedagogical education institutions] URL: <https://imzo.gov.ua/2018/01/16/nakaz-mon-vid-15-01-2018-36-pro-zatverdzhennya-typovoji-osvitnoji-prohramy-orhanizatsiji-i-provedennya-pidvyshchennia-kvalifikatsiji-pedahohichnyh-pratsivnykiv-zakladamy-pisljadyplomnoji-pedahohichn/>
11. *Nacionaljna strateghiya rozvytku osvity v Ukraini na 2012–2021rr* [National Strategy for the Development of Education in Ukraine for 2012-2021].

Стаття надійшла 13.01.2020.